

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Педагогічний факультет

Кафедра педагогіки та психології дошкільної та початкової освіти

**ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРНО-ГІГІЄНИЧНИХ НАВИЧОК
СТАРШИХ ДОШКІЛЬНИКІВ У СУЧАСНИХ УМОВАХ**

Кваліфікаційна робота (проект)

на здобуття ступеня вищої освіти «бакалавр»

Виконала: студентка 4 курсу 11-471 групи

Спеціальності 012 Дошкільна освіта

Спеціалізація: логопедія

Освітньо-професійної (наукової)

програми Дошкільна освіта

Гасаненко Ганна Геннадіївна

Керівник к.пед.н., доцентка Денисенко В.В.

Рецензент вчителька-методистка Хоруженко Т.А.

Зміст

ВСТУП	Ошибка! Закладка не определена.
РОЗДІЛ I. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ПРОБЛЕМ ФОРМУВАННЯ	
КУЛЬТУРНО-ГІГІЄНИЧНИХ НАВИЧОК ДОШКІЛЬНИКІВ.	
1.1 Значення культурно-гігієнічних навичок для здоров'я дітей	5
1.2 Аналіз видів культурно-гігієнічних навичок старших дошкільників	8
РОЗДІЛ II. ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРНО-ГІГІЄНИЧНИХ НАВИЧОК У ЗАКЛАДАХ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ	
2.1 Методика та педагогічні умови формування культурно-гігієнічних навичок	12
2.2 Методичні рекомендації виховання культурно-гігієнічних навичок у дітей старшого дошкільного віку	15
ВИСНОВКИ.....	19
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ. Ошибка! Закладка не определена.	1
Додаток А.....	23
Додаток Б.....	25

ВСТУП

Дошкільний вік – це важливий період, коли формується людська особистість і закладаються міцні основи фізичного здоров'я.

Виховання у дітей навичок особистої гігієни відіграє важливу роль в охороні здоров'я, сприяє правильній поведінки у побуті.

Культурно-гігієнічні навички у дітей починають виховувати з раннього віку тривають весь період перебування дитини в закладі освіти. Повсякденна робота з формування означених навичок є надзвичайно важливою для засвоєння правил, норм поведінки та соціалізації дитини. У цьому процесі необхідно прагнути до того, щоб виконання правил особистої гігієни для малюків стало природним та невимушеним, а гігієнічні навички удосконалювалися.

Уміння – це сформована здатність у дитини належно виконувати певні дії на основі набутих знань і навичок.

Звичка – це дія, яка виникла поступово, шляхом багаторазового повторення, і виконується сама, без волі дитини.

Навички закріплюються в результаті багаторазового виконання дії.

Перехід навичку в звичку досягається систематичним повторенням його за певних однакових чи схожих умов.

Дорослі повинні подавати приклад у всьому, і вимагаючи від дитини виконання певних правил, самі завжди їх дотримуватися.

Проблема формування і виховання культурно-гігієнічних навичок у дошкільників достатньо вивчалася науковцями. Значний внесок до розробки проблеми внесли дослідження таких видатних педагогів, як Я.А. Коменський, Макаренко А.С., Павлов І.П., Виноградова Н.Ф., Білостоцька Є.М. та інші.

Мета дослідження – розкрити теоретичні та методичні основи формування культурно-гігієнічних навичок у старших дошкільників.

Об'єкт дослідження – виховний процес у закладах дошкільної освіти.

Предмет дослідження – педагогічні умови формування культурно-гігієнічних навичок у дітей старшого дошкільного віку.

Відповідно до мети визначено основні **завдання дослідження**:

1. Проаналізувати теоретичні основи проблеми формування культурно-гігієнічних навичок старших дошкільників
2. Здійснити аналіз видів культурно-гігієнічних навичок
3. Підготувати методичні рекомендації формування культурно-гігієнічних навичок старших дошкільників.

Методи дослідження. У процесі вивчення проблеми застосовувались як загальнонаукові так і спеціальні методи дослідження теоретичного характеру: огляд літератури і узагальнення отриманої інформації.

Практична значущість. Практична значущість дослідження полягає в розробці рекомендацій щодо формування культурно-гігієнічних навичок старших дошкільників.

Експериментальна база дослідження: Степанівський ясла-садок Херсонської міської ради №16.

Логіка дослідження зумовила структуру курсової роботи: вступ, теоретичний та практичний розділи, висновки, список використаних джерел із 21 найменування, додатки. Загальний обсяг 25 сторінок.

РОЗДІЛ І. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРНО-ГІГІЄНИЧНИХ НАВИЧОК ДОШКІЛЬНИКІВ

1.1 Значення культурно-гігієнічних навичок для здоров'я дітей

Діти ще з раннього віку володіють певним обсягом знань про здоров'я, їх цікавить свій організм, вони намагаються дослідити його на своєму рівні. Дошкільники, несподівано для себе роблять відкриття, беручи приклад з дорослих та доглядаючи власне тіло.

Дошкільник допитливо пізнає все навколо себе, а також пізнає самого себе.

Для того, щоб дитина знала, що таке здоров'я, що має на нього позитивний та негативний вплив, як зберегти та зміцнити власне здоров'я та здоров'я інших людей, мають добре подбати батьки й педагоги. Основне – правильно і доступно підібрати інформацію для дітей: щоб вона була науково обґрунтованою, зорієнтована на виховання в них практичних навичок бережливого ставлення до власного здоров'я, опиратися на традиції українського народу щодо збереження та зміцнення здоров'я, а також відповідала б вимогам Базового компонента дошкільної освіти в Україні.

Значну роль у вихованні має формування у дітей культурно-гігієнічних навичок.

Гігієнічні навички дуже важлива частина культури поведінки. Необхідність охайності, утримання в чистоті обличчя, тіла, зачіски, одягу, взуття, вона продиктована не тільки умовами гігієни, а й нормами людських відносин. Діти повинні розуміти, що якщо вони постійно будуть дотримуватися цих правил, то у них з'явиться повага до оточуючих і виникне поняття про те, що неохайна людина, не може стежити за собою, своєю зовнішністю та вчинками. Виховання у дітей навичок особистої гігієни відіграє важливу роль в охороні їх здоров'я, сприяє правильній поведінці в побуті, в громадських місцях. В кінцевому рахунку, від знання і виконання

дітьми необхідних правил і норм поведінки залежить не тільки їх здоров'я, але і здоров'я інших дітей та дорослих. У процесі повсякденної роботи з дітьми необхідно прагнути до того, щоб виконання правил особистої гігієни стало для них природним, а гігієнічні навички з віком постійно вдосконалювалися.

На початку дітей привчають до виконання елементарних правил: самостійно мити руки з милом, намилюючи їх до утворення піни і насухо їх витирати, користуватися індивідуальним рушником, гребінцем, стаканом для полоскання рота, стежити, щоб всі речі були у чистоті.

Тому робота по формуванню у дітей навичок особистої гігієни повинна починатися в ранньому дошкільному віці.

Здоров'я дітей, загартованість їхніх організмів, інтерес до здорового способу життя залежать і від того, наскільки сформовані у них культурно-гігієнічні навички. Фізіологічною основою культурно-гігієнічних навичок є утворення умовно-рефлекторних зв'язків вироблення динамічного стереотипу, а головною умовою їх формування — раціонально організоване життя дітей у садочку, чіткий режим дня, постійність вимог до поведінки дитини з боку дорослих.

Важливими при цьому є чистота приміщення, якісне прибирання, провітрювання, естетика організації культурно-гігієнічних процедур, приклад охайності й особистої гігієни дорослих. Гігієнічні процедури проводять кожного дня в один і той самий час, що сприяє формуванню постійних навичок.

Уже на другому році життя діти повинні уміти підставляти руки під струмінь води, змивати мильну піну з них, користуватися рушником, пити з чашки, їсти ложкою, користуватися серветкою, дякувати після прийому їжі, користуватися носовичком. Трирічні малюки мають їсти самостійно й акуратно, ретельно пережовувати їжу, правильно тримати ложку, самостійно підкочувати рукава перед умиванням, користуватися милом, умиватися, витиратися. У середній групі дітей навчають правильно користуватися

столовими приборами (ложкою, виделкою, ножом), серветкою, їсти акуратно, полоскати рот після їжі, правильно чистити зуби, зачісуватися, дотримуватися правил користування предметами гігієни. Діти старшої і підготовчої груп повинні контролювати дотримання особистої гігієни, культурно поводитися за столом

Культурно-гігієнічні навички поєднують у собі явища гігієни і культури. Дітлахи мають усвідомити, що їхнє відношення до гігієнічних вимог є не лише ставленням до свого здоров'я, а й свідченням поваги до людей, адже неакуратна, неохайна людина викликає відразу, небажання спілкуватися з нею.

Для успішного виховання в дошкільників культурно-гігієнічних навичок необхідно забезпечити:

— цілеспрямовану роботу батьків і педагогів щодо усвідомлення дітьми значущості фактору здоров'я, цінування його; запобігання шкідливих звичок, недбалого ставлення до свого організму, зовнішнього вигляду і поведінки;

— єдність вимог до гігієни дитини в дошкільному закладі та родині, гарний приклад культури поведінки дорослих;

— належну естетичність приміщення дитячого садку і сім'ї, що передбачає ретельне його прибирання, чистоту, доцільність і зручність у використанні обладнання, меблів, посуду, іграшок тощо;

— постійне вправлення у дотриманні вимог культури поведінки, своєчасність і чіткість режимних процесів;

— контроль з боку вихователів, допоміжного персоналу, батьків за якістю виконання культурно-гігієнічних навичок;

— індивідуальну роботу з кожною дитиною, врахування її стану здоров'я, темпів оволодіння навичками, відношення до гігієнічних процедур; при цьому слід знати, як дитина сприймає позитивну оцінку чи осуд її

поведінки авторитетним дорослим, як ставиться до відповідних учинків однолітків[19].

Дитина повинна помічати, що забруднилася. Як уміє, доглядати за своїм тілом. Самотужки прагнути позбутися бруду або просити допомоги. Мити руки, умиватися. Відчувати незручність від брудного. З цікавістю досліджувати властивості мила, користуватись рушничком після миття рук. Намагатися бути охайною у зовнішньому вигляді.

Однією з умов успішного розвитку дитини є також правильно організований режим дня, який передбачає найбільш сприятливе відношення періодів неспання і сну протягом доби, оптимальне чергування різноманітних видів діяльності і відпочинку, систематичне харчування, достатнє перебування на свіжому повітрі.

Значення режиму в тому, що він слугує нормальному функціонуванню внутрішніх органів і фізіологічних систем організму, задовольняє врівноважений, бадьорий стан малюка, захищає нервову систему від перевтоми.

Привчати дітей дотримуватися режиму дня потрібно з раннього віку, коли найпростіше виробляється звичка до організованості і порядку. Робити це треба поступово, послідовно і щодня.

У дитини, яка приучена до суворого розпорядку необхідність в прийомі їжі, сну, відпочинку настає через певні проміжки часу і супроводжується ритмічними змінами в діяльності всіх внутрішніх органів. Організм дитини завчасно налаштовується на майбутню діяльність, тому вона відбувається досить ефективно, без зайвої витрати енергії і не викликає вираженої стомленості[11].

1.2 Аналіз видів культурно-гігієнічних навичок старших дошкільників

Гігієнічне виховання і навчання тісно пов'язане з формуванням культурної поведінки. Змалку дітей привчають правильно сидіти за столом під час прийому їжі, акуратно та безшумно пережовувати її, вмти

користуватися столовими приборами, серветкою; вчать тому, що, чим, як їдять; ознайомлюють з видами посуду, привчають сервірувати стіл, звертають увагу на заданий зразок сервірування та на красу правильно сервірованого столу, викликаючи у відповідь емоційний відклик.

Формування культурно-гігієнічних навичок втілює широке коло завдань:

- розвивати культурно-гігієнічні навички, формувати найпростіші навички поведінки під час їжі, умивання.
- формувати звичку слідкувати за своїм зовнішнім виглядом, вміння правильно використовувати мило, мити руки з милом до утворення піни, вмивати обличчя обома руками; заковувати рукава, щоб не змочити; використовувати свій рушник, не струшувати воду з рук, досуха витиратися після вмивання, класти рушничок на місце; користуватися гребінцем, зачісувати волосся, якщо воно неохайно виглядає, розчісувати його, заплітати хвостики чи коси, слідкувати за станом волосся; використовувати носову серветку.
- Привчати дошкільнят чистити зуби; учити малят набирати зубну пасту на щітку, правильно та ретельно чистити зуби щіткою, полоскати ротову порожнину.
- У туалеті : діти повинні вміти користуватися туалетним папером, помити руки після відвідування туалету
- Формувати навички поведінки за столом: Користуватися правильно ложкою, серветкою, тримати ложку в правій руці; не розкришувати хліб, пережовувати їжу із закритим ротом, не говорити за столом, не розмовляти з повним ротом, акуратно їсти, сидіти рівненько, щоб їжа не падала на підлогу, пити не обливаючись, мити руки перед прийомом їжі
- Формувати звичку утримувати особисті речі у порядку: завжди прибирати їх за собою, класти у шафку або на стілець, обережно

розвішуючи, дбайливо ставитися до кожної речі, розкладати їх таким чином, щоб зручно було користуватися.

- формувати початкові уявлення про цінності здоров'я, про те, що здоров'я розпочинається з чистоти тіла, що чистота-краса-здоров'я - це пов'язані поняття.

Перехід навичок у звички відбувається за систематичного їх повторення. Поки звичка не закріпилась, дітям необхідний контроль і вказівки старших, а також заохочення, похвала та схвалення.

Для результативного гігієнічного виховання дошкільників, колосальне значення має зовнішній вигляд вихователя. Слід не забувати про те, що діти дуже спостережливі і мають схильність до наслідування, тому вихователь має бути для них прикладом.

У роботі із старшими дошкільниками вихователь продовжує формувати культуру вживання їжі, покращує навички вірного користування столовими приборами, продовжує привчати дітей не їсти невидимими руками, підводячи до розуміння негативних наслідків таких дій.

Вихователю потрібно частіше використовувати у навчально-виховному процесі художнє слово, народний фольклор, для створення гарних та позитивних емоцій у дітей у процесі оволодіння культурно-гігієнічними навичками.

Слід пам'ятати, що процес формування у дошкільнят культурно-гігієнічних навичок буде вдалим тільки за умови тісного взаємозв'язку закладу дошкільної освіти з родинами. Тому, у формуванні культурно-гігієнічних навичок, також як в іншому виді педагогічної діяльності важливо єдність вимог вихователів закладу дошкільної освіти та батьків.

Не менш важливою для дошкільників також є гігієнічна гімнастика. Її виділяють як окремий вид основної гімнастики. Вона відіграє велику роль для зміцнення здоров'я, загартування організму дітей, покращує фізичний розвиток і підвищує працездатність дитини.

Розповсюдженим різновидом гігієнічної гімнастики є ранкова гімнастика («зарядка»). Загально-розвиваючі вправи, які складають її, підбирають так, щоб охопити всі великі м'язові групи, вплинути на поліпшення обміну речовин, дихання, кровообігу та покращання інших функцій організму.

Гігієнічну гімнастику поділяють на індивідуальну та колективну. Індивідуальною гімнастикою займаються вдома, вранці після сну. Прикладом її є ритмічна гімнастика по телебаченню (аеробіка), яка розрахована для населення різних вікових груп (від дошкільнят до людей похилого віку).

Колективна гігієнічна гімнастика проводиться в закладах дошкільної освіти вранці та після денного сну. Особливо корисно для здоров'я дітей поєднувати гімнастику з повітряними ваннами та водними процедурами. Легкий одяг дітей не ускладнює рухи і дихання, а постійне обтирання після гімнастики, душ або купання загартовують організм і мають велике гігієнічне значення[6].

Для прищеплення культурно-гігієнічних навичок у дітей варто використовувати приклад, показ, пояснення, заохочення,

Головною у центрі виховного процесу є дитина. Вихователь повинен супроводжувати свої дії поясненнями, варто чітко ділити нову дію на операції, спочатку виділяти більш важливе, а потім незначне, додаткове.

РОЗДІЛ II. ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРНО-ГІГІЄНІЧНИХ НАВИЧОК У ЗАКЛАДАХ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

2.1 Методика та педагогічні умови формування культурно-гігієнічних навичок

До головних умов вдалого формування культурно-гігієнічних навичок належить доцільно організована обстановка, правильний режим дня і керування дорослих. Під доцільно організованою обстановкою, мається на увазі наявність чистої і досить просторої кімнати з потрібним обладнанням, що буде забезпечувати проведення всіх режимних процесів.

Для виховання культурно-гігієнічних навичок важливо також точно визначити правильне розташування речей в ігровому осередку, їхнє збирання та збереження. Для дошкільників важливе значення має постійність умов, знання призначення і місцезнаходження кожної речі, яка йому буде потрібна протягом дня.

Приміром, в умивальній кімнаті має бути достатня кількість умивальників, які підходять під зріст дитини; полички, де знаходиться індивідуальне мило і рушник кожної дитини, які також мають бути розташовані з урахуванням росту дошкільників. Це є одним із факторів підвищення інтересу до гігієнічних процедур.

Нехай дитина сама здогадається, що варто робити після і перед кожним прийомом їжі. Можливо, вона зорієнтується, що потрібно помити руки та пополоскати у роті. Без пригадування дитина в старшому дошкільному віці перед денним або нічним сном, самостійно вимие як обличчя та руки, так і шию, а також ноги.

Спонукайте до необхідності вимивання всюди бруду для відчуття чистоти та здоров'я тіла. Очевидно, дитина зорієнтується сама взяти, як і старші, для цього власну губку чи щітку для масажу, мило, рушник.

Запропонуйте дітям відчутти на дотик вату: вона м'якенька, приємна та пухка. Нею у результаті забруднення можна почистити вуха, якщо перед цим скрутити її. Оберегайте дітей від використання для очищення вух голими сірниками, шпильками та іншими гострими предметами, які можуть ранити та нанести шкоду. Можливо діти підберуть кращий спосіб догляду за вухами в дошкільному закладі – миття їх. Стимулюйте будь-яку дитячу ініціативу щодо дотримання особистої гігієни – миття рук до ліктів та інше. Хай діти, як виходить, самостійно допомагають один одному змивати бруд з частин тіла, які їм доступні.

Дайте завдання малюкам взяти речі, які будуть необхідні їм для купання: мило, мильницю, щітку, рушник, чисту білизну. Поцікавтеся поясненням дітей, як вони будуть використовувати ці речі і що робитимуть. Запитайте у них, вода якої температури буде приємніша їм для купання. Мабуть, вони вже здогадуються, чому треба приймати ванну і чому – в теплій воді. З багатьох відповідей разом дійдіть висновку, що після купання будеш чистим, а значить, менше хворітимеш. До чистих значна кількість хвороб не пристає.

Ймовірно, діти вже ознайомилися з основними правилами купання. Перевірте це разом з ними: не можна одразу купатися після прийому їжі, купатися слід використовуючи мило, сумлінно змиваючи його водою; найкраще купатися в цілющих травах, якщо підготували таку ванну, то після купання рекомендовано відпочити.

Кожна дитина повинна мити та доглядати своє волосся, а також знати, що користуватися чужим гребінцем не є гігієнічним. Гребінець варто зберігати у своєму чохлі.

Діти в старшому дошкільному віці повинні самостійно підтримувати чистоту: умиватися, митися, купатися, чистити зуби, мити волосся. Вміти самостійно одягати чистий одяг, гидувати брудною білизною та вказувати на це своїм одноліткам. Спокійно та природно відноситися до оголеності – власної та інших людей під час купання переодягання, випорожнення тощо.

Погані звички повинні буди відсутніми: дитина не тягне пальці в рота, не всмокче їх та не гризе нігті. Знає, що це не є гарним та може зашкодити її здоров'ю. Із задоволенням дозволяє стригти свої нігті[16 с.32-38].

Попередньо дошкільникам слід запропонувати сюжетно-рольову гру «Сім'я», де дитина буде виконувати роль мами здійснюючи ігрові дії по догляду за тілом. Потім прослідкувати за діями дітей і знову спільно обговорити та дати оцінку цим діям.

У ході гри «Перукарня» педагог має створювати зачіски як лялькам, так і дітям. Запропонувати їм причесатися, наголошуючи, що для цього потрібен власний гребінець.

У сюжетно-рольовій грі «Покупаємо та одягнемо ляльку» діти повинні самостійно вказати, які речі їм стануть в пригоді для купання, що і як вони будуть робити з цими речами. Обговорити з вихователем свої дії. Слід наголосити, що підтримувати чистоту і здоров'я тіла необхідно різними доглядовими засобами: для волосся – шампунь, бальзам; для тіла – мило, крем, пінка для ванни. При показі педагог використовує бесіду, пояснення своїх дій. Потім дорослий може діяти разом з дитиною, поступово дорослий надає дитині велику самостійність, контролюючи виконання її дій та результат. В ігровій ситуації слід вказати на важливість постійного підтримання особистої гігієни. Після купання ляльку потрібно одягти в чисту білизну та одяг. Вихователь пропонує допомогти малюкам одягнути чисті речі на ляльку та слідкує, щоб вони зробили це правильно, не навиворіт[21].

Основними методами у формуванні культурно-гігієнічних навичок у дошкільників є наочні, словесні, ігрові та практичні.

Наполягаючи на тому, щоб діти мили руки перед прийомом їжі, не забувайте і самі це робити. Вимагаючи від дитини догляду за власним тілом, волоссям, нігтями, речами, пам'ятайте, що ваша власна поведінка є самою вирішальною річчю у цьому процесі. Все це для дитини має велике значення.

Для виховання культурно-гігієнічних навичок у навчально-виховному процесі дошкільників використовують:

- доцільну організацію життя малюків у закладі дошкільної освіти, що полягає у правильності та своєчасності режимних процесів;
- позитивний зразок культури поведінки старших;
- послідовне вправлення щодо дотримання вимог культури поведінки;
- єдність підходів щодо вимог до гігієни дитини в дитячому садку та родині;
- корегування та контроль з боку працівників закладу дошкільної освіти, батьків якості виконання та дотримання культурно-гігієнічних навичок;
- особистий підхід до темпів опанування культурно-гігієнічних навичок певною дитиною.

2.2 Методичні рекомендації виховання культурно-гігієнічних навичок у дітей старшого дошкільного віку.

У роботі з дітьми, зокрема, старшого дошкільного віку вихователю у виховному процесі варто використовувати мистецьке слово та малі жанри фольклору (потішки, примовки, прислів'я, приказки) для створення позитивного настрою у малюків.

Коли педагог організовує чергування дітей по їдальні, потрібно пам'ятати, що старші дошкільники спроможні самостійно накрити стіл, із дотриманням правильної послідовності. Діти самостійно врегульовують діяльність та розділяють між собою роботу, допомагають один одному і разом доводять справу до кінця. Під час виконання роботи дошкільники проявляють сумлінність, ретельність, ініціативність та уважне, чесне ставлення до справи. Керування вихователя спрямовується на розвиток самостійності, самоорганізації дітей, розширення обсягу й темпу роботи при її якісному вихованні.

Педагогу слід рекомендувати батькам дотримуватися рекомендованого режиму дня; навчати дієвим методам формування у дошкільників потрібних

навичок, умінь та звичок; пересвідчує у значному виховному впливі посильних трудових доручень.

Ефективним буде також дібрати для батьків науково-популярну літературу з невеликими анотаціями, статті щодо впливу гігієни на фізичний розвиток дитини. Так як фізичне виховання є фундаментом гармонійного розвитку, формування здорового способу життя дошкільників, то воно має бути спільним піклуванням батьків, педагогів та самої дитини, яку з раннього дитинства потрібно привчати турбуватися про власне здоров'я.

Значущим моментом в організації харчування в закладі дошкільної освіти є чергування дошкільнят.

Навчання дітей чергуванню по їдальні:

1. Діти, які чергують, перед чергування добре миють руки з милом, одягають фартушки та головні убори.
2. Одночасно з цим, помічник вихователя розкладає на роздатковий стіл тарілки для хлібу, першої страви, чашки та столові прибори.
3. Двоє дітей накриває кожен стіл, перед цим домовившись один з одним, які столи будуть закріплені саме за ними.
4. Помічник вихователя наливає у чашки напій, діти допомагають розкласти хліб по тарілкам.
5. Чергові сервірують стіл у такій послідовності:
 - Серветки розташовують в центрі столу
 - Тарілки з хлібом ставлять в центрі столу біля серветок
 - Чашки з напоєм – навпроти дитини, ближче до центру
 - Тарілки для першої страви – навпроти місця, де сидить дитина
 - Столові прибори, ніж – праворуч від дитини, ложку – праворуч від ножа, виделку – ліворуч від дитини.

Навчаючи дошкільників правильного сервірування столу, варто робити це поетапно з кожним їх видом, це гарантує правильність і чіткість відтворення завдань дитиною. Так, спочатку перший черговий бере ложки і розкладає їх в правильному порядку на закріплені за ним столи; другий

черговий розносить виделки за свої столи; далі ці дії дублюються і з іншими приборами.

6. Помічник вихователя насипає першу страву у тарілки.
7. Чергові кажуть дітям сідати за столи та бажають смачного.
8. Після того, як діти закінчили їсти першу страву, чергові збирають тарілки та складають одну на одну ставлячи на край столу. Потім розставляють другу страву, яку вже насипав помічник і поставив на роздатковий стіл.
9. Після того, як діти повністю доїли, чергові зчищають рештки їжі, яка залишилася на тарілках, збирають весь посуд та несуть на миття. Збирають чашки зі столів та змітають крихти зі столу у совки.
10. Дітям старшого дошкільного віку можна доручити, за необхідності, підмести біля столів до того як буде проводитися вологе прибирання.

Роль педагогів полягає в тому, що вони привчають дотримуватися послідовності в справі, здійснюють контроль та допомагають, враховуючи індивідуальні особливості кожної дитини. Чинним способом у вихованні культурно-гігієнічних навичок та здатність дітей вірно виконувати деякі обов'язки є використання ігрових методів. Використовуючи їх, педагог закріплює у малюків навички, які виробляються у буденному житті. Значне місце займають такі ігри як «Нагодуємо ляльку обідом», «Зустрічаємо гостей», «Підбери посуд для чаювання», «На гостину до Ведмедика», «Що спочатку, що потім», «Мишка-іменинниця чекає гостей» та інші ігри схожого змісту.

Щодо гігієнічних навичок, дитина старшого дошкільного віку вже повинна знати як доглядати за своїм тілом та його частинами: обличчям, руками, ногами, волоссям, нігтями, вухами, ротовою порожниною.

Вихователю насамперед потрібно забезпечити постійне виконання гігієнічних правил дитиною.

Не варто квапити дитину, якщо вона зосереджено повторює одну й ту саму дію(наприклад, миє руки). Тим паче не варто виконувати цю дію за

неї. Оволодіваючи навичкою, дитина зазвичай потребує багаторазового повторення її.

Згодом, коли дошкільники оволодівають навичкою, вони швидко і самотужки виконують поставлені завдання. Дорослі можуть тільки нагадати або запитати, чи пам'ятає дитина про виконання тієї чи іншої дії, а надалі надають майже повної самостійності. Але робити перевірку, того чи правильно дитина виконала завдання, доводиться протягом усього дошкільного віку.

ВИСНОВКИ

Таким чином, аналізуючи вищевикладене можна зробити висновки, що формування культурно-гігієнічних навичок у дошкільників має чимале значення для розвитку і становлення їх загальної культури.

Для успішного гігієнічного виховання дошкільників не менш значним є зовнішній вигляд оточуючих і дорослих. Варто не забувати про те, що діти в дошкільному віці досить спостережливі та уважні і схильні до наслідування, тому педагоги повинні бути для них прикладом. Для того щоб набуті знання і навички щодо особистої гігієни закріпилися рекомендовано давати дітям різноманітні доручення. Навички малюків швидко міцнішають, якщо вони закріплюються шляхом багаторазового повторення в різних ситуаціях. Дітям важливо, щоб їм було цікаво і вони бачили результат своїх дій.

Головним елементом формування культурно-гігієнічних навичок у дошкільників, виховання звички до здорового способу життя є висока санітарна культура працівників закладу дошкільної освіти. Там мусять бути створені необхідні умови для збереження здоров'я дітей, а також повноцінного фізичного та гігієнічного розвитку.

Другою умовою, яка необхідна для ефективного гігієнічного виховання – це узгодженість вимог зі сторони дорослих. Діти набувають гігієнічних навичок у спілкуванні з вихователем, помічником вихователя, медичною сестрою і, безумовно, в сім'ї. Обов'язок батьків – постійно зафіксувати культурно-гігієнічні навички, які виховують у дітей в закладах дошкільної освіти. Необхідно, аби дорослі подавали приклад малюкам і самі постійно їх дотримувалися.

Аналізуючи педагогічні дослідження і досвід роботи нам стало відомим, що велику роль у формуванні культурно-гігієнічних навичок відіграють ігрові методи і прийоми. В основному виховання гігієнічних навичок у дітей відбувається в процесі ігор або ж через художнє слово.

Метою будь-якого вихователя є підготувати до дорослого життя дітей, які будуть володіти практичними та культурними навичками. Вихователі повинні кожного дня навчати дітей правилам поведінки, піклуватися про них, тому що в кожній дитині формується те вміння, яким володіє вихователь. Таким чином формування культурно-гігієнічних навичок безпосередньо залежить від культури вихователя, який повинен кожного дня бути прикладом для дітей.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Базова програма розвитку дитини дошкільного віку «Я у Світі» / М-во освіти і науки України, Акад. пед. наук України; наук. ред. та упоряд. О. Кононко. – К.: Світич, 2008.- 430с.
2. Базовий компонент дошкільної освіти в Україні / За науковою редакцією О.Л. Кононко. – Колектив авторів – К.: Редакція журналу «Дошкільне виховання». – 1999. – 70 с.
3. Богінич О. Оздоровча педагогіка // Дошкільне виховання. – 2002. –№7\
4. Бурова А. Фізвиховання дошкільнят: сучасний стан і вимоги // Дошкільне виховання. – 2007. – № 7, ст.11-12.
5. Бурова А. Фізвиховання дошкільнят: сучасний стан і вимоги // Дошкільне виховання. – 2007. – № 7, ст.11-12.
6. Вільчковський Е.С., Курок О.І. Теорія і методика фізичного виховання дітей дошкільного віку: Навч. посіб. – 2-ге вид., перероб. та доп. – Суми: ВТД «Університетська книга», 2008.
7. Голіцина М. С Перспективне планування освітньо-виховного процесу в дошкільному закладі. - Скрипторій 2003, 2007.
8. Денисенко Н. Гартуємо тіло і дух! Сучасні підходи до фізичного виховання та оздоровлення дошкільнят // Дошкільне виховання. – 2001.-№ 6, ст.14-15.
9. Денисенко Н.В. Формування свідомого ставлення до здоров'я. // Дошкільне виховання. – 2008 . - №9. – С.3-5.
10. Дитина: Програма виховання і навчання дітей дошкільного віку / Ред. Н. Лебідь, Г. Пилипчак. - К.: Богдана, 2010. - 327 с.
11. Зебзеева В.А. Організація режимних процесів в ДОУ. - М .: Сфера, 2007

12. Комарова Т. С. , Куцакова Л. В. , Павлова Л. Ю. Трудове виховання в дитячому садку. - М. : 2005.
13. Коментар до Базового компонента дошкільної освіти в Україні: К 63 Наук.-метод. посіб. / Наук. ред. О.Л. Кононко. – К.: Ред. журн. «Дошкільне виховання»
14. Кулик Г. І. , Сергієнко М. М. Школа здорової людини. - М: ТЦ Сфера, 2006.
15. Кулик Г. І. , Сергієнко М. М. Школа здорової людини. - М: ТЦ Сфера, 2006. - (Програма розвитку).
16. Лохвицька Л., Андрущенко Т. Дошкільникам про основи здоров'я: Навчально-методичний посібник. – 2-ге вид., оновл. – Тернопіль: Мандрівець, 2008. – 192с.
17. Лохвицька Л., Андрущенко Т. Про здоров'я треба знати, про здоров'я треба дбати // Дошкільне виховання. – 2002.
18. Мулик Н. Культурно-гігієнічні навички як засіб зміцнення здоров'я / Н. Мулик // Вихователь-методист дошкільного закладу. – 2012. - №9. – С.9-17.
19. Поніманська Т.І., Дичківська І.М. Дошкільна педагогіка. Практикум. Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів, спеціальність "Дошкільне виховання". – К.: Видавничий Дім "Слово", 2004.
20. Смирнова Т. Збираємо ляльку на прогулянку. // Дошкільна освіта. - 2008 - № 10-53-59с.
21. Смольникова Г. Здоров'язбережувальні та здоров'яформувальні технології / Г. Смольникова // Дошкільне виховання. – 2013. - №7. – С.6-11.

Вірші-потішки та забавлянки дошкільникам для вмивання:

Водичко, водичко,
Умий мені личко,
Щоб сяяли очки
Червоніли щічки,
Щоб ротик сміявся,
Щоб зубчик кусався.

Мию руки, мию вуха,
Витираю їх досуха.
А навіщо мити шию
Я ніяк не розумію!

Купалися ластів'ята
Та в чару-водиці,
Щоб були ми білотілі
Та ще й білолиці.
Хлюп, хлюп...
Хлюп, хлюп, водиченько,
Хлюп, хлюп на личенько,
І на ручки, і на ніжки
Хлюп, хлюп, хлюп!

Водичко-Водичко,

Умий мені личку
Я їв смачну кашку
Замурзав мордашку!
Чистим зараз буду
Вмитись не забуду!
Щоб чистенький був завжди
Водичко допоможи.

Перед тим, як спати лягати,
Треба нам з тобою умитися.
Миємо очки, брівки, носик,
Щоб сон прийшов до нас у гості.

Пам'ятка з техніки миття рук

Мийте руки правильно

тривалість процедури 40-60 секунд

0 Намочіть руки водою

1 Нанесіть стільки мила, щоб воно покривало всю поверхню рук

2 Масажуйте долоня до долоні

3 Потріть правою долонею по поверхні лівої руки з переплетеними пальцями і навпаки

4 Потріть руки долоня об долоню з переплетеними пальцями

5 Зачепіть пальці і потріть їх

6 Ретельно вимивайте великі пальці кожної руки

7 Потріть долоні пальцями в круговому напрямку

8 Змийте руки водою

9 Витріть руки рушником одноразового використання

10 Вимкніть кран рушником

11 Тепер ваші руки в безпеці

World Health
Organization

**КОДЕКС АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ
ЗДОБУВАЧА ВИЩОЇ ОСВІТИ ХЕРСОНЬСЬКОГО
ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ**

Я, Гасаненко Ганна Геннадіївна,
учасник(ця) освітнього процесу Херсонського державного університету, **УСВІДОМЛЮЮ**, що академічна доброчесність – це фундаментальна етична цінність усієї академічної спільноти світу.

ЗАЯВЛЯЮ, що у своїй освітній і науковій діяльності **ЗОБОВ'ЯЗУЮСЯ**:

- дотримуватися:
 - вимог законодавства України та внутрішніх нормативних документів університету, зокрема Статуту Університету;
 - принципів та правил академічної доброчесності;
 - нульової толерантності до академічного плагіату;
 - моральних норм та правил етичної поведінки;
 - толерантного ставлення до інших;
 - дотримуватися високого рівня культури спілкування;
- надавати згоду на:
 - безпосередню перевірку курсових, кваліфікаційних робіт тощо на ознаки наявності академічного плагіату за допомогою спеціалізованих програмних продуктів;
 - оброблення, збереження й розміщення кваліфікаційних робіт у відкритому доступі в інституційному репозитарії;
 - використання робіт для перевірки на ознаки наявності академічного плагіату в інших роботах виключно з метою виявлення можливих ознак академічного плагіату;
- самостійно виконувати навчальні завдання, завдання поточного й підсумкового контролю результатів навчання;
 - надавати достовірну інформацію щодо результатів власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використаних методик досліджень та джерел інформації;
 - не використовувати результати досліджень інших авторів без використання покликань на їхню роботу;
 - своєю діяльністю сприяти збереженню та примноженню традиції університету, формуванню його позитивного іміджу;
 - не чинити правопорушень і не сприяти їхньому скоєнню іншими особами;
 - підтримувати атмосферу довіри, взаємної відповідальності та співпраці в освітньому середовищі;
 - поважати честь, гідність та особисту недоторканність особи, незважаючи на її стать, вік, матеріальний стан, соціальне становище, расову належність, релігійні й політичні переконання;
 - не дискримінувати людей на підставі академічного статусу, а також за національною, расовою, статевою чи іншою належністю;
 - відповідально ставитися до своїх обов'язків, вчасно та сумлінно виконувати необхідні навчальні та науково-дослідницькі завдання;
 - запобігати виникненню у своїй діяльності конфлікту інтересів, зокрема не використовувати службових і родинних зв'язків з метою отримання нечесної переваги в навчальній, науковій і трудовій діяльності;
 - не брати участі в будь-якій діяльності, пов'язаній із обманом, нечесністю, списуванням, фабрикацією;
 - не підроблювати документи;
 - не поширювати неправдиву та компрометуючу інформацію про інших здобувачів вищої освіти, викладачів і співробітників;
 - не отримувати і не пропонувати винагород за несправедливе отримання будь-яких переваг або здійснення впливу на зміну отриманої академічної оцінки;
 - не залякувати й не проявляти агресії та насильства проти інших, сексуальні домагання;
 - не завдавати шкоди матеріальним цінностям, матеріально-технічній базі університету та особистій власності інших студентів та/або працівників;
 - не використовувати без дозволу ректорату (деканату) символики університету в заходах, не пов'язаних з діяльністю університету;
 - не здійснювати і не заохочувати будь-яких спроб, спрямованих на те, щоб за допомогою нечесних і негідних методів досягати власних корисних цілей;
 - не завдавати загрози власному здоров'ю або безпеці іншим студентам та/або працівникам.

УСВІДОМЛЮЮ, що відповідно до чинного законодавства у разі недотримання Кодексу академічної доброчесності буду нести академічну та/або інші види відповідальності й до мене можуть бути застосовані заходи дисциплінарного характеру за порушення принципів академічної доброчесності.

30.03.2021
(дата)

(підпис)

Ганна Гасаненко
(ім'я, прізвище)